

З ПРИВОДУ ПРОЕКТУ ВИДАННЯ "УКРАЇНСЬКОГО БІОГРАФІЧНОГО СЛОВНИКА"

Я ознайомився з матеріалами, підготовленими Інститутом біографічних досліджень, що стосуються структури і принципів підготовки згаданого словника.

Вважаю, що ідея видання такої праці важлива і актуальна. Адже за попереднього режиму не могло бути й мови про видання такого довідкового дослідження.

Основні принципи "Українського біографічного словника", його структура, передбачуваний характер роботи над його підготовкою принципівих заперечень не викликають. Подані на розгляд інструктивні матеріали можуть загалом бути схвалені як орієнтири для авторів і редакторів майбутньої праці.

Проте вважаю, що забезпечувати науковий (академічний) рівень цього видання повинен, насамперед, спеціально сформований колектив вчених-дослідників відповідних галузей, а не тільки бібліографи. Подані для розгляду матеріали засвідчують, що навіть зазначеним на титулах цих документів виконавцям багато біографічних (першорядних!) джерел невідомі (біографічно-бібліографічна картотека І.Левицького, В.Дорошенка, І.Калиновича, "Азбуковник" Б.Романенчука, Д.Штогрини та багато інших). На мою думку, підготовці такого видання має передувати фронтальне вивчення архівних джерел, багатьох краєзнавчих регіональних видань, десятки яких вийшло в діаспорі. Крім того, потребують певних уточнень і коректив (на мою думку) розроблені інструктивні матеріали. Скажімо, чи варто подавати "соціальне походження" того чи іншого діяча. Очевидно лише тоді, коли це має принципове значення для розуміння його діяльності. Чи є потреба відбивати у статтях всі регалії колишніх діячів-офіціозів, які очолювали десятки громадських організацій, займали пости в різних казенних структурах? Чи треба, як це вимагається в редакційній інструкції, подавати дати народження діячів "за старим і новим стилем", тоді як на західноукраїнських землях вживався переважно новий стиль. Чомусь не передбачено редакційною інструкцією висвітлення участі тих чи інших діячів у військових національних формаціях, повстанських і підпільних рухах. Думаю, що треба виразно наголосити, що твори і література діячів, включених до Словника, подаються не лише національною, але й іншими мовами: німецькою, польською, англійською та ін. У попередніх енциклопедично-довідкових виданнях, на жаль, такий підхід не застосо-

вано, що привело до збіднення нашої культури й науки.

Залишається сумнівним одне питання: наскільки Інститут біографічних досліджень готовий до виконання такого завдання? Адже, ніде правди діти, він береться за надто важку й відповідальну справу. Як показує досвід УРЕ й УЛЕ, до видання яких я мав і маю прямий стосунок, такого роду проєкти під силу тільки колективам спеціалістів. Навіть видання УЛЕ наштовхнулося на значні труднощі, хоч готують його така висока інституція, як Інститут літератури ім. Т.Шевченка НАН України разом із Українською національною енциклопедією. Із власного досвіду знаю (зараз керую колективом, який розробляє принципи підготовки і вже укладає реєстр словника (біобібліографічного) "Українські письменники" (у дванадцяти томах), яка це нелегка справа. Навіть маючи вже п'ятитомне аналогічне видання, треба докладати максимум зусиль для підготовки цього видання, яке буде найповнішим зведенням біобібліографічних відомостей про українських письменників, розкиданих по всьому світу, — від давнини до сучасності.

Підтримуючи ідею видання "Українського біографічного словника", вважаю, що принципи його підготовки, структура цієї праці повинні бути обговорені на спеціальних нарадах, схвалені широкою науковою громадськістю.

Доктор філологічних наук,
лауреат Державної премії України
ім. Т.Шевченка,
провідний науковий співробітник
Інституту літератури ім. Т.Шевченка
НАН України

Пограбенник Ф.П.

РЕЦЕНЗІЯ

на роботу Інституту біографічних досліджень по створенню
науково-методичної бази
"Українського біографічного словника"

Увага в різних європейських країнах до створення біографічних словників є закономірною. Видання такого типу — важлива частина національної культури, її своєрідна історія, розкрита